

Benedek Katalin

Ilyenek ma a tájképek

Pannónia Tájkép Biennále, 2008

Balatonalmádi megfogja az embert. Megfogott nagyon sokakat már korábban is: írókat, képzőművészt – talán csak zeneszerző nincs a listán. Mécs László például sokáig tartózkodott a városban. Váth János író, helytörténész arra emlékezik vissza, hogy Mécs az 1957-es, börtönből való szabadulása után milyen szeretettel fogadták az almádiak.

A pannon táj, a Balaton tájképe alapvető kérdéseket vet fel: mi a tájkép? Vajon csupán fák, hegyek ábrázolása? Vagy tájkép az is, amikor egy tájról az érzelmeinket, netán a gondolatainkat ábrázoljuk? Németh János, a nagyszerű zalaegerszegi keramikumművész mondotta egyszer nekem magánbeszélgetésben: „Nekem táj az ember is.”

Enteriőr a kiállításon

Almádi éneke

Balatonalmádi megfogja az embert: sok festő indult innen, vagy tért ide néhanapján. „A Balaton Tárlat – írtam 2003-ban az Új Balaton című, azóta sajnálatosan megszűnt folyóiratban – bár a festészet dominanciája vitathatatlan, nem csak az ún. nagy művészeteket veszi pártfogásába. Fontos hely illeti a fotóművészetet is /.../ A szobrászok és általában magukat a plasztika nyelvén kifejező művészek mezejében erős és változatos. /.../ A grafikai műfaj figyelemreméltóan gazdag.”

Balatonalmádi megfogja az embert: ezúttal a Pannónia

Tájkép Biennáléval. Ennek az ötletnek a születéséről ezt írja a kiállítás katalógusának előszavában az ötletgazdaszervező, a grafikus Fábrián László:

„Amikor megfogalmazódott bennem az ötlet, hogy a Balaton Tárlat köztes éveiben is legyen városunkban országos kitekintésű kiállításunk, már tudtam, hogy a tájkép lenne leginkább az, amire kíváncsi lennék. Már csak a miatt is, mert nem szoktam tájképet festeni. Másrészt a tájkép az egyik legnépszerűbb műfaj (az első örök időkre az akt), de nem nagyon rendeznek tematikus kiállításokat az effajta képekből mifelénk.”

A tájkép, mint olyan..., a tájkép szinte misztikus léte, annak becsülete nem új keletű kérdés Fábrián Lászlónál. „A Balaton nem csak a mi Balatonunk, nem csak a nyaralók Balatonja, nem csak ok egy kiállításra. A Pannóniát átszelő törésvonalban meghúzódva figyel, viharaival saját képére formálva a tájat, hullámaival évezredekéről mesélve, alvó vulkánjaival elhithetve velünk, hogy nem csak átsuhanó árnyak vagyunk e tájon...” – írja a Balaton Tárlat 1999-es katalógusában.

Lássuk azonban a jelen kiállítást, amely – mint említettem – Pannónia Tájkép Biennále nevet viselt, a balatonalmádi Padlásgalériában, 2008. augusztus folyamán.

A képek éneke

Sokrétű, sokszínű a pannon táj, ezt sokszínű, sokrétű kiállítás igyekezett bemutatni. A hagyományos ábrázolásoktól kezdve (például A. Bak Péter, aki süppedékes, vizes ártéri tájat ábrázol hagyományos megjelenítési formákkal, hasonlóképpen Boda Balázs Gábor az Olvadás című képen) megjelenik a pannon táj másik képe, kissé talán az ellentéte, a Párás Balaton Ásztai Csabától, de még inkább Huller Ágoston absztraktja, reggeli párái. A pannon táj azonnal felismerhető arca jelenik meg Balogh Ervinnél ugyancsak; ezeken a képeken nem szükséges igazán valós, tárgyi ábrázolás, a Balaton így is „átjön”. Kellemes utánérzést vélünk felfedezni benne, Egry Józsefet juttatja eszünkbe. Sokan haladnak egyébként az Egry József, Bernáth Aurél, Szőnyi István, Bartha László által kitaposott ösvényen.

Példaként még további neveket sorolhatunk a résztvevők közül: oldott festőiséggel, akvarellben idézi Káptalanfüredet Fekti Vera. Másféle megfogalmazást tükröz Balogh István Péter kikötő-témája, valamint Árvay Zolta és Simon Endre balatoni telet élénk állító, farostlemezeire illetve vászonra költött ábrázolása. Ide tartozik Kulcsár Ágnes képe is, az Éj a vízen.

(Közbevetőleg, nagyon érdekes és értékes szempont, hogy a nyár folyamán Tihanyban, az Apátság múzeumban Bernáth Aurél balatoni tájképkiallításában is gyönyörködhattünk. Értékes, fontos szempontot jelentett ez szakember és látogató számára egyaránt.)

Aktívan részt vett az almádi kiállítás szervezésében, mintegy ugyancsak a „lelke” volt a Pannónia Tájkép

Biennálénak Dobos Lajos is, akinek zamatos festészete a természetben gyökerezik. Munkáit érzékeny színharmónia, gondosan megmunkált felület jellemzi.

Kedves képeim, amelyek külön is előkíváncsoznak: Eőry Emil Pannon táj aranya című vászna, amely egyszerű képi eszközökkel mesél; Károlyi Ernő almádi mólója ugyancsak a szívemhez nőtt. Részint értékmegőrző-dokumentáló festmények (Heitler László: Bakonyi barokk, amely kedvesen-bájosan mesél egy színes épületről), részint kedélyes lelki viszonyulás a pannon tájhoz (Borbély Lajos: Hortobágy – azaz egyszerűen egy pusztában álló ló képe). Más világot képvisel a frappáns „légi felvétel”, amelyben a művész igenis vonzódik a vidékhez (Kovácsné Kollarics Erika „Utazás: légi hagyoma a Balaton felett”).

Ami áldott, ami bőség, gazdagság, öröm, az őszinte szívű dicséretben bomlik ki Magén István Áldott táj című ikerképén; a természet ígézetében fogant mű.

A képek stílusosan különböző utakra indulnak. Egyfajta bioművészetet képvisel Monok Balázs elvont szomorúfüze. A sokféle kitérő utak jelennek meg Kiss Ágnes Katinka hármasképén, a Turisztikai látványosságon: a pannon táj jellemző motívumait és színeit vonultatja fel absztrakt látásmódban. Hasonlóképpen teszi ezt Ágh Edit is. Feszültség és derű érzik Nagy Kálmán tájélményén.

Balatonalmádi megfog

Meglepetés az Ajkai Grafikai Műhely két alkotójának jelentkezése, akik ezúttal színes pasztellképekkel vesznek részt a kiállításon. Csabai Tibor és Fábrián László művein figyelemreméltó színgazdagsággal ábrázolnak jelenségeket, pillanatnyi táj-változatokat. Jáger István aquatintája (Pannon táj sólyommal) igen érzékeny rajzú alkotás, amely képi világának kötődésében is áruklódik a „genius loci” művészre gyakorolt hatásáról.

Különböző technikával, különböző műfajban, de a földszínek hatását emeli ki tájképeiben, csiszolatlan formák alkalmazásával például Sándor Miklós, R. Horváth Ildikó, Szőke György. Üde színfolttal villantja fel a házaspár természetrajzát Debreczeny Zoltán; igaz ugyan, hogy Nagy Előd kedvenc hegyei Erdélyben vannak, ám Pannónia lankáin is otthon érzi magát. Ikafalvi Farkas Béla érzelmi telítettségű, lendületes ecsetjárású piktor, amikor a szentgyörgyhegyi orgonákat mutatja be. Ugyanez a téma, de más, sokkal rajzosabb felfogású Irázi Ökrös Géza ecsetje nyomán. Bodnár Imre pasztellmunkája elvont tájkép a benső és a külső természet küzdelméről. Györffy Elekné ezúttal is tanúságát adta annak, hogyha az akvarell jó művész kezébe kerül, akkor ihletett, kifejező művekre képes.

Felhősi István olajképe a víz és a messzeség együttesé-ellentétét mutatja be.

Következnek az érzelmileg elkötelezett, északi parti balatoniak: Fülöp Lajos, Vágfalvi Ottó, Szöllősi Máté, Vízér Júlia, akik – művészi temperamentumuknak megfelelően – kiegyensúlyozott és beszédes munkákkal jelentek

meg, gondosan kidolgozott képfelületeken. Ugyanekkor Hunyadi Gábor a kőanyagáról, annak természetrajzáról szóló véleményét, ismereteit festi. Khell Zoltán és Karsch Manfred érzelmes, de geometriai formákkal kísérletezik.

A bőség zavara

Válójában lehetetlenség mindenkit érdemének megfelelően méltatni. Hiszen igen sok művész vett részt a változó színvonalú kiállításon, így például Baranyai Ferenc grafikával, Fekete Emese expresszív, nyugtalan ecsetkezelésű képpel. Farkas István elvonatkozott a tájtól, kissé ártírtabb formában, de Feledy Gyula is ezt teszi. Gál István, Korompay Dóra, N. Csathó Gizella, Oláh Kati, Öveges Ernő, Papp János, Soltész Krisztina, Tánczos György, Szűcs István Miklós, Tatár Antal, Zombory Mária és Zombory Zoltán is mind a kiállító művészek közé tartoztak, ki ilyen, ki olyan technikájú munkával.

Ugyanígy közéjük sorolható Holányi Julianna, vagy Komiszár János akvarellje, valamint Révész Napsugár, aki sejtelmes hangulatú linó-metszettel szerepel a tárlaton.

Az utóbb említett művészek nélkül ugyancsak nem tekinthetnénk hitelesnek a pannon tájképről alkotott, aktuális ábránkat. Jelenlegi színvonalunkon, a jelen körülmények között a Pannónia Tájkép Biennále, mint indító kiállítás többé-kevésbé teljes spektrumát nyújtotta annak, amit ebben a témában el lehet mondani.

„Én meg nagyon örülök, mert azt látom, amit titkon reméltem: a hagyományos tájképektől indul a sor, s eljut a képi gondolatig, amelynek ihletője s nem ábrázata a táj.” – írja Fábrián László a kiállítás katalógusában. Ezzel föltétlenül egyetérthetünk.

2008. szeptember

Enteriőr a kiállításon